

Campanya del PEN Català per donar suport als membres del govern legítim empresonats i a l'exili i als líders de l'ANC i Òmnium cultural, Jordi Sànchez i Jordi Cuixart

Presentació de la campanya

16-11-2017

Avui fa un mes, tots dos dirigents de les principals institucions culturals i cíviques del nostre país, ANC i Òmnium, van ser tancats a la presó de manera injusta per motius que haurien de ser enaltits en tota societat democràtica: defensar la voluntat majoritària expressada a les urnes dels ciutadans de Catalunya, de manera pacífica i cívica, recorrent a multituds d'iniciatives cohesionadores i garants de la convivència social.

La resposta de l'Estat espanyol ha estat una terrible acció violenta tant en l'aspecte físic com moral. Castigar una societat pel sol fet que les seves aspiracions no són del teu interès és el motiu menys democràtic possible. Empresonar els seus dirigents, ho siguin de la societat civil o representants polítics, és un greuge que no podem estar-nos de denunciar. La humiliació constant i acarnissada de l'Estat espanyol envers un poble que s'ha mostrat sempre actiu i solidari és com matar la gallina dels ous d'or i no preveure cap futur ni tenir gens d'interès per a la població d'Espanya, que sens dubte també se'n veu afectada.

El PEN Català, com a associació internacional d'escriptors que des de 1922 treballem per la llibertat d'expressió i de pensament, no podem fer altra cosa que condemnar la privació de llibertat física o d'acció de Jordi Cuixart i Jordi Sànchez, i també del nostre govern legítim, ara en part a la presó i en part a l'exili.

Des d'avui, i des de la literatura com a arma, posem en marxa la campanya #LletresxlaLlibertat, i cada dia, a través de les xarxes socials (Twitter i Facebook), oferirem un text literari escrit des de l'exili, o en captiveri, sigui d'autor català o universal. És la nostra contribució a la demanda de llibertat, convençuts que la literatura ens dona aixopluc, ajut i serenor en aquests moments tan injustament difícils.

Índex de textos

1. Xavier Benguerel, *1939*
2. Josep Carner, *Bèlgica*
3. Breyten Breytenbach, *Estacions i tempestats*
4. Chenjerai Hove, *Identitat*
5. Ken Saro-Wiwa, *La veritable presó*
6. Ángel Cuadra, *El dia que arriba la teva carta*
7. Lluís Ferran de Pol, *De lluny i de prop*
8. Luis Cernuda, *Peregrino*
9. Salem Zenia, *Aquell dia*
10. Joan Colomines, *Crònica*
11. Vladimir Bukovski, *Castells i banquetes*
12. Iannis Ritsos, *Nits*
13. Narcís Comadira, *Boca seca*
14. Nien Cheng, *Vida i mort a Shangai*
15. Dureen Tatour, *Una poetessa entre reixes*
16. Feliu Formosa, *Sense nostàlgia*
17. Josep Carner, *Salm de la captivitat*
18. Reza Baraheni, *Cementiri*
19. Boris Pasternak, *El Premi Nobel*
20. Anònim, «Romance del prisionero»
21. Eva Kanturkova, fragment de «My Companions in the Bleak House»
22. Breyten Breytenbach, *Estacions i tempestats*
23. Irakli Kakabadze, *Saviesa catalana*
24. Nada Yousif, *L'última flor*
25. Dennis Brutus, *A l'illa*
26. Ventura Gassol i Pau Casals, cartes a Conxita Badia
27. Bàssem an-Nabrís, *Soc el Bàssem an-Nabrís...*
28. Salem Zenia, *Quan em ve el teu record*
29. Anna Politkòvskaia,
30. Federico García Lorca, *En la bandera de la llibertad...*

1. Xavier Benguerel, fragment de *1939*

16-11-2017

PEN
català

Està bé, que m'escoltin: és necessari que la veu travessi aquests murs espessos, que la gent sàpiga tot el que l'home és capaç d'arribar a ser enfront dels seus semblants. Deixeu-me parlar, parlar a crits, parlar de cara al món.

1939
Xavier Benguerel

#LletresxlaLlibertat

Està bé, que m'escoltin: és necessari que la veu travessi aquests murs espessos, que la gent sàpiga tot el que l'home és capaç d'arribar a ser enfront dels seus semblants. Deixeu-me parlar, parlar a crits, parlar de cara al món. Fins ara ens han tingut abandonats i se'ns va abandonar durant la guerra... Calmez-vou, je vous en prie. Ni aquest bon home disposat a saber exactament si és cert el que diuen els diaris és capaç de resistir la veritat en veu alta.

2. Josep Carner, poema *Bèlgica*

17-11-2017

PEN
català

Si fossin el meu fat les terres estrangeres,
m'agradaria fer-me vell en un país
on es filtrés la llum, grisa i groga, en somris,
i hi hagués prades amb ulls d'aigua i amb voreres
guarnides d'arços, d'oms i de pereres;
viure quiet, no mai assenyalat,
en una nació de bones gents plegades[...]

Bèlgica
Josep Carner

#LletresxlaLlibertat

#LletresxlaLibertat

Si fossin el meu fat les terres estrangeres,
m'agradaria fer-me vell en un país
on es filtrés la llum, grisa i groga, en somrís,
i hi hagués prades amb ulls d'aigua i amb voreres
guarnides d'arços, d'oms i de pereres;
viure quiet, no mai assenyalat,
en una nació de bones gents plegades,
com cor vora de cor ciutat vora ciutat,
i carrers i fanals avançant per les prades.
I cel i núvol, manyacs o cruels,
restarien captius en canals d'aigua trèmula,
tota desig d'emmirallar els estels.

M'agradaria fer-me vell dins una
ciutat amb uns soldats no gaire de debò,
on tothom s'entendria de música i pintures
o del bell arbre japonès quan treu la flor,
on l'infant i l'obrer no fessin mai tristesa,
on veiéssiu uns dintres de casa aquilotats
de pipes, de parlades i d'hospitalitats,
amb flors ardents, magnífica sorpresa,

fins en els dies més gebrats.
I tot sovint, vora un portal d'església,
hi hauria, acolorit, un mercat de renom,
amb botí de la mar, amb presents de la terra,
amb molt de tot per a tothom.

Una ciutat on vagaria
de veure, per amor de la malenconia
o per desig de novetat dringant,
cases antigues amb un parc on nien ombres
i moltes cases noves amb jardinets davant.
Hom trobaria savis de moltes de maneres;
i cent paraigües eminents
farien —ai, badats— oficials rengleres

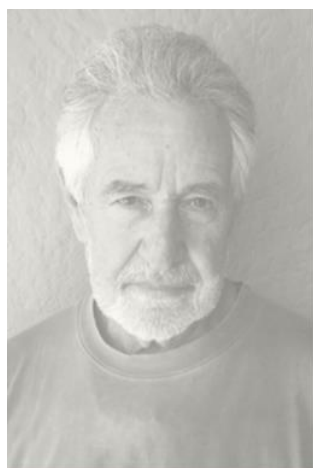
#LletresxlaLlibertat

en la inauguració dels monuments.
I tot de sobte, al caire de llargues avingudes,
hi hauria les fagedes, les clapas dels estanys
per a l'amor, la joia, la solitud i els planys.
De molt, desert, de molt, dejú,
viuria enmig dels altres, un poc en cadascú.

Però ningú
no se'n podria témer en fent sa via.
Hom, per atzar, un vell jardí coneixeria,
ben a recer, de brollador ben clar,
amb peixos d'or que hi fan més alegria.
De mi dirien nens amb molles a la mà:
—És el senyor de cada dia.

3. Breyten Breytenbach, fragment d'*Estacions i tempestats*

18-11-2017

PEN
català

És el 25 de novembre de 1975, i he estat condemnat. No tornaré a veure les estrelles durant molts anys. De bon començament, no me'n vaig adonar, potser per això no sentia que les havia perdut. I, llavors, de sobte, això es va tornar molt important, com un terrible buit dins el cap.

Estacions i tempestats
Breyten Breytenbach

#LletresxlaLlibertat

És el 25 de novembre de 1975, i he estat condemnat. No tornaré a veure les estrelles durant molts anys. De bon començament, no me'n vaig adonar, potser per això no sentia que les havia perdut. I, llavors, de sobte, això es va tornar molt important, com un terrible buit dins el cap —una cosa que t'havia semblat òbvia durant molt de temps i després notes que no hi és, com si t'haguessis oblidat de la teva tomba, en morir l'espai. No és natural no veure mai les estrelles ni la lluna per culpa de la condemna —resulta tan cru com privar de sons a la gent. Vaig tornar a veure la lluna per primer

#LletresxlaLlibertat

cop, altra vegada, el 19 d'abril de 1976, quan faltaven vint-i-tres minuts per a les quatre de la tarda. Estava en el més gran dels tres patis d'exercici, que té parets altíssimes, semblant a un pou. Vaig mirar enlaire i, astorat, vaig veure, en un retall de cel, una forma blanca i arrugada. Era una il·lusió dels meus ulls? Era el rastre d'una nau de l'espai? No. Sols podia ser la lluna, i em van explicar que era morta, que l'havien penjat.

[Traducció de Xavier Renau]

4. Chenjerai Hove, poema *Identitat*

19-11-2017

Lluny de casa,
les olors,
els sons,
la bogeria,
la rialla,
els dolors
i les alegries
de la terra on vaig néixer

Identitat
Chenjerai Hove

PEN
català

#LletresxlaLlibertat

Lluny de casa,
les olors,
els sons,
la bogeria,
la rialla,
els dolors
i les alegries
de la terra on vaig néixer,
les melodies dels ocells
els noms dels quals conec,
els sons dels rius
als quals vaig donar nom

#LletreslaLlibertat

mentre creixia,
amb ritme i dansa,
les formes dels turons i les muntanyes,
de quina manera ens deien
que s'assemblaven a un home ballant,
a una dona fumant amb pipa,
a una dona boja ballant cap a diversos amants,
els colors del cel
com si canviés tots els seus humors
per invocar la veu del tro i el llamp,
tots aquells colors de papallones i coses indescriptibles,
totes elles sempre em recordaran
que formo part d'aquest espai
geogràfic en el qual vaig créixer.
És el meu equipatge de viatger,
a la meva ànima i al meu cor,
mentre viatjo i arribo
a altres terres
que potser m'acolliran
amb les seves pròpies veus.

[Traducció de Raffaella Salierno]

#LletresxlaLlibertat

5. Ken Saro-Wiwa, poema *La veritable presó*

20-11-2017

PEN
català

Són les mentides que t'han repetit
a cau d'orella durant una generació.
És l'agent de seguretat que enfolleix
executant desastroses ordres cruels
a canvi d'un àpat miserable al dia.
La Jutge que escriu en el seu llibre
un càstig que sap que és immerescut

La veritable presó
Ken Saro-Wiwa

#LletresxlaLlibertat

La veritable presó

No és el sostre amb goteres
ni els mosquits que brunzen
en la cel·la humida i espantosa.

No és el so metàl·lic de la clau
quan el guardià t'hi tanca.

No són les racions miserables
impròpies de bèsties o homes
tampoc no és la buidor del dia
que s'endinsa en la negror de la nit.

No ho és.

No ho és.

No ho és.

Són les mentides que t'han repetit
a cau d'orella durant una generació.
És l'agent de seguretat que enfolleix
executant desastroses ordres cruels
a canvi d'un àpat miserable al dia.
La Jutge que escriu en el seu llibre
un càstig que sap que és immerescut

#LletresxlaLlibertat

La decrepitud moral.

La ineptitud mental.

La carn dels dictadors.

Covardia emmascarada d'obediència
que sotja les nostres ànimes denigrades.És la por que mulla els pantalons
que no gosem rentar.

Es això.

Es això.

Es això.

Amic meu, el que converteix el nostre món lliure
en una llòbrega presó.

[Traducció de Dolors Udina]

6. Ángel Cuadra, poema *El dia que arriba la teva carta*

21-11-2017**PEN**
català

Els dies són tan terribles
no hi ha cap diferència entre ells
i són tants ja els anys
de dies idèntics com aquests
que el dia que arriba la teva carta
és un esdeveniment al calendari

El dia que arriba la teva carta

Ángel Cuadra

#LletresxlaLlibertat

Els dies són tan terribles
no hi ha cap diferència entre ells
i són tants ja els anys
de dies idèntics com aquests
que el dia que arriba la teva carta

#LletreslaLlibertat

és un esdeveniment al calendari

aquell dia neix un nom en el temps
fins a tal punt que els dies
han acabat classificant-se
en dies sense nom
i el dia que arriba la teva carta

la teva carta és el poema portat per l'alba.

Sembla que avui era el dia,
hi havia heralds i senyals
una resplendor sense sol pujava per les parets
hi havia música ferida en els filats espinosos
i deu haver estat llavors
quan han trencat les ales de la teva carta

com un colom missatger interceptat pels falcons

dins del sobre
la paraula ofegada
com un avortament
bellesa creada
per a ningú

cau la nit com una cortina
tot torna a ser com era
davant la meva cel·la
sense nom
sense fi
els dies
passen

[Traducció de Dolors Udina]

7. Lluís Ferran de Pol, fragment de *De lluny i de prop*

22-11-2017

PEN
català

Soc dins d'una presó de bestialitat i només entenc el remolí de passions que en mi alça una paraula: pa...

De lluny i de prop
Lluís Ferran de Pol

#LletresxlaLlibertat

Vaig d'un cantó a l'altre. M'esforço a distreure'm. Tinc uns quants llibres, els que em van acompanyar al front i que allí, en un clar de calma m'agradava tant de rellegir.

Provo de fullejar-los. Les meves mans negres de brutícia semblen potes d'ós damunt el paper. Ni els meus dits saben girar les pàgines del llibre, ni el meu esperit arriba a assolir la significació de les paraules. La meva ànima esgarrapa la superfície dels poemes i el sentit en rellisca: m'han sortit urpes. Soc dins d'una presó de bestialitat i només entenc el remolí de passions que en mi alça una paraula: pa...

Amor, adesiara sento mon pensament que un sacre horror l'assalta en sa tranquil·la via: a l'un costat vas tu, l'usada companyia...

Llenço el llibre. Enfonso les mans sota els meus parracs i m'entretinc a matar-me els polls. El cruixit que fan en esclatar entre les meves ungles m'arriba a ser agradós.

[sobre l'estada al camp de concentració a Sant Cebrià]

8. Luis Cernuda, poema «Peregrino»**23-11-2017****PEN**
català

Sigue, sigue adelante y no regreses,
fiel hasta el fin del camino y tu vida,
no eches de menos un destino más fácil,
tus pies sobre la tierra antes no hollada,
tus ojos frente a lo antes nunca visto.

Peregrino
Luis Cernuda

#LletresxlaLlibertat

¿Volver? Vuelva el que tenga,
tras largos años, tras un largo viaje,
cansancio del camino y la codicia
de su tierra, su casa, sus amigos,
del amor que al regreso fiel le espere.

Mas ¿tú? ¿volver? Regresar no piensas,
sino seguir siempre adelante,
disponible por siempre, mozo o viejo,
sin hijo que te busque, como a Ulises,
sin Ítaca que aguarde y sin Penélope.

Sigue, sigue adelante y no regreses,
fiel hasta el fin del camino y tu vida,
no eches de menos un destino más fácil,
tus pies sobre la tierra antes no hollada,
tus ojos frente a lo antes nunca visto.

#LletresLaLlibertat

9. Salem Zenia, poema *Aquell dia*

24-11-2017

PEN
català

Volem cridar
però els morrions no ens deixen.

Aquell dia
Salem Zenia

#LletresLaLlibertat

El cor està ferit
de veure el que hem reunit
engolit ara per l'abisme.
No hi fa res!
Hi ha encara les restes.
El cor és ple
d'amargor.
Volem cridar
però els morrions no ens deixen.
El dia que esclatem
el cel es buidarà de tots els seus ocells.

10. Joan Colomines, poema *Crònica***25-11-2017****PEN**
català

Avui, trenta de maig de l'any setanta-quatre,
escric des del carrer. Tot ha estat com un somni.
L'ordre arribà de cop.
Com quan de mainada
el timbre va sonar, i a quatre dels de casa
se'ns enduien plegats.

Crònica
Joan Colomines

#LletresxlaLlibertat

Avui, trenta de maig de l'any setanta-quatre,
escric des del carrer. Tot ha estat com un somni.
L'ordre arribà de cop.
Com quan de mainada
el timbre va sonar, i a quatre dels de casa
se'ns enduien plegats. Avui tot és diumenge,
el sol a les parets. Anna duu a la mirada
la joia del retorn que ara tot just s'estrena.
Deixo a dins els companys. Quantes hores viscudes
per tots secretament com una fantasia!
Quant dolor sense crit!
Els meus amics polítics,
i tota aquella gent, escandalós producte
de la societat injusta i corruptora.
Els homes degradats. Totes les lleis humanes
rompudes, i només, la subtil esperança.
Us podria contar tot un calidoscopi
de fets, d'il·lusions. Aquell qui barrinava
l'atracament d'un banc, o com cantava l'àrab,
o l'intel·lectual, pendent sempre d'un llibre.
La vida a la presó pot fer de la persona
un ésser marginat, reprimat dels seus actes,

#LletresxlaLlibertat

capat en els instints, inferior als altres.
 Inefable presó de la gran Barcelona,
 un espectre només, plagada dels insectes;
 estable amb bestiar encabit a les cel·les.
 T'he vist al clarobscur dels migdies de festa,
 quan el sol cau de ple defora de les reixes.
 Només la plenitud de la vida viscuda
 ens ajuda en el pas de les hores i els dies.
 Els companys són a dins i les parets humides
 conserven noms i noms que no us diré per ara.

11. Vladimir Bukovski, fragment de *Castells i banquetes*

26-11-2017

PEN
català

Quan m'envien a la «ratera» (cel·la de càstig), tracto de passar d'estranguí un tros de llapis amagant-lo a la galta. Així puc entretenir-me dibuixant castells —en retalls de diari, o bé directament a terra o a les parets.

Castells i banquetes
Vladimir Bukovski

#LletresxlaLlibertat

Quan m'envien a la «ratera» (cel·la de càstig), tracto de passar d'estranguí un tros de llapis amagant-lo a la galta. Així puc entretenir-me dibuixant castells —en retalls de diari, o bé directament a terra o a les parets. M'imposo la feina de construir un castell amb tots els detalls: des dels fonaments, els trespols, les parets, les escales i els passadissos secrets, fins a les teulades punxegudes i les torres. Tallo amb cura cada pedra, cobreixo el terra amb fusta o bé amb rajoles, omple les sales de mobles, decoro les parets amb tapissos i pintures, encenc espelmes als canelobres i torxes fumejants als passadissos infinits.[...] Això era suficient per mantenir-me ocupat durant tota la meva estada a la «ratera» i encara em quedaven un grapat de problemes que deixava sense resoldre.

#LletresxlaLlibertat

12. Iannis Ritsos, poema *Nit*

27-11-2017

PEN
català

Estàtica, grandiosa orfenesa; llibertat.

Nit
Iannis Ritsos

#LletresxlaLlibertat

Alts eucaliptus, ampla la lluna.

Una estrella tremola damunt l'aigua.

El cel balnc, platejat.

Pedres, pedres pelades tot el camí amunt.

Vora l'aigua soma sentia un peix

que saltava dues, tres vegades.

Estàtica, grandiosa orfenesa; llibertat.

#LletresxlaLlibertat

13. Narcís Comadira, poema *Boca seca***28-11-2017**

PEN
català

Hem cridat fins a no poder més
que ens molestaven tantes estructures
immòbils,
tants papers, tantes lleis,
la gàbia que empresona
fins a no poder més.

Boca seca
Narcís Comadira

#LletresxlaLlibertat

Hem cridat fins a no poder més:

la pau, la pau,

la pau i la justícia.

Justícia i llibertat

fins a no poder més.

Hem cridat fins a no poder més

que ens molestaven tantes estructures

immòbils,

tants papers, tantes lleis,

la gàbia que empresona

fins a no poder més.

Hem cridat fins a no poder més,

fins a no poder més.

Tenim la boca seca.

14. Nien Cheng, framgent de *Vida i mort a Shangai*

29-11-2017

PEN
català

—Perdoni, si us plau! —vaig cridar mentre picava la porta amb la mà.
—No cridis!
La carcellera va venir corrents i va obrir l'espiera de la porta.
—No trobo l'interruptor —li vaig explicar.
—Aquí no apaguem els llums, a la nit.

Vida i mort a Shangai
Nien Cheng

#LletresxlaLlibertat

Era incapaç de tocar aquell matalàs cobert de pols. Però necessitava estirar-me perquè tenia les cames inflades. Vaig separar el llit de la paret i vaig netejar-lo amb el paper de vàter. Però la brutícia hi estava tan enganxada que només vaig treure la pols superficial. Aleshores m'hi vaig estirar i vaig tancar els ulls. Tenia la bombeta just al damunt del cap. Tot i que era una llum feble, em molestava. Vaig mirar per tot arreu, però no vaig eure cap interruptor enlloc.

—Perdoni, si us plau! —vaig cridar mentre picava la porta amb la mà.

—No cridis!

La carcellera va venir corrents i va obrir l'espiera de la porta.

—No trobo l'interruptor —li vaig explicar.

—Aquí no apaguem els llums, a la nit. I d'ara en endavant, quan vulguis parlar amb els guardians, només has de dir "Notificació". No has de donar cops a al porta ni cridar.

[Traducció d'Albert Figueras]

15. Dareen Tatour, poema *Una poetessa entre reixes*

30-11-2017

PEN
català

A la interlocutòria se'm van imputar les meves paraules;
la ploma va esdevenir el cos del delictes
i la tinta, la sang del sentiment,
la van convertir en empremta que atesta
per dictar la nostra sentència.

Una poetessa entre reixes
Dareen Tatour

#LletresxlaLlibertat

A la presó hi vaig conèixer gent
sense numerar, perquè era incomptable.
Hi havia l'assassí i el delinqüent,
el lladre i el mentider,
l'honest i el descregut,
el perdut i el torbat,
el criminal i l'afamat.
Hi havia els malalts de pàtria,
procedents del ventre del dolor,
que havien viscut amb absoluta injustícia
i quan van ser nens se'ls va vulnerar tota la innocència.
Va colpir-los la iniquitat del món.
Van créixer...
O més aviat amb ells van créixer les penes,
engreixant-se amb tota la repressió...
com la rosa a les salines.
Van abraçar l'amor sense por...
La seva culpa va ser proclamar
"estimem la pàtria sense reserves".
Mai no van saber què havien fet.
L'amor apassionat va ser el seu crim
i el destí dels amants és la presó.

16. Feliu Formosa, fragment de *Sense nostàlgia***01-12-2017**

PEN
català

Tant per la zona on em vaig començar a moure com per la meva edat, ignorava la Barcelona del barraquisme, de la repressió brutal dels primers anys del nou règim, la Barcelona grisa i trista d'aquells anys.

Sense nostàlgia
Feliu Formosa

#LletresxlaLlibertat

Es produïa, doncs, un canvi radical en la meva vida. Per una banda, deixava enrere els anys viscuts a Sabadell per passar a viure a Barcelona, bé que en un espai urbà reduït, dins els límits del barri on em mouria a partir d'aleshores. Tant per la zona on em vaig començar a moure com per la meva edat, ignorava la Barcelona del barraquisme, de la repressió brutal dels primers anys del nou règim, la Barcelona grisa i trista d'aquells anys. Per altra banda, s'iniciava la convivència amb el meu pare, a qui no havia vist durant els tres anys del seu exili. Entre els quatre i els set anys que tenia aleshores, la distància era prou gran com per considerar el pare gairebé un desconegut.

17. Josep Carner, *Salm de la captivitat***02-12-2017****PEN**
català

Cada mirada nostra és entelada;
cada mot nostre, esclau.
Cada dia atueix les nostres vides
qui ens mena amb jou per odi de la pau.

Salm de la captivitat
Josep Carner

#LletresxlaLlibertat

Cada mirada nostra és entelada;
cada mot nostre, esclau.
Cada dia atueix les nostres vides
qui ens mena amb jou per odi de la pau.
Oh Déu que ens assabentes amb el càstig!
Que el so del nostre plany et sigui dolc.
Els teus servents amen llurs pedres
i es compadeixen de llur trista pols.

Refés els nostres dies amb saba d'esperanca;
cruel és tot poder si ton esguard en fuig;
que et resti obedient qui se't confia:
serà desfet qui es deia armat pel teu enuig.
Tu que, excel·lint en pietat els jutges,
salves d'una mirada al condemnat,
redreca la desferra del que fórem,
dona'ns penyora de benignitat.

#LletresxlaLlibertat

El temps de prova dura una diada,
ton càstig, una nit.
Mai no serà tot temps sotraguejada
la terra que has bastit.
Soni la nostra veu, que ara ens ofeguen,
en càntic immortal.
Salva, a l'abric de renaixents columnes,
el nostre clos pairal.

I que l'or de la teva solellada
consoli les afraus, coroni el cim
quan ton alè ens retiris
i encara ens facis terra d'aquella d'on venim.

18. Reza Baraheni, poema *Cementiri*

03-12-2017

PEN
català

A la presó dels crims, la tardor
hi ha arribat a defora, sense
que n'hàgim vist cap senyal.

Cementiri
Reza Baraheni

#LletresxlaLlibertat

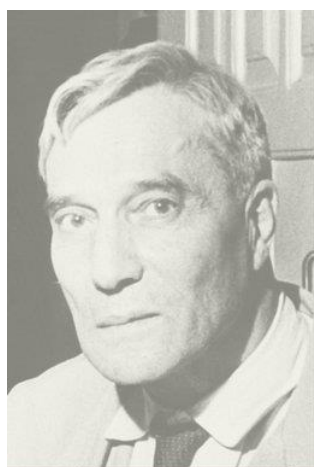
A la presó dels crims, la tardor
hi ha arribat a defora, sense
que n'hàgim vist cap senyal.
Si ara fóssim
a Darakeh
en veuríem
el cementiri de fulles grogues

#LletreslaLlibertat

I ara que no hi som
més val que posem
el cap damunt les fredes rajoles de la cel·la
i adorimim-nos fins
que el so dels trets ens sobti
i anem corrent
cap aquell forat a la porta de ferro de la cel·la
i si el ventalló és obert
veure la corrua silenciosa d'innocents
com Ardaviraf veia
els habitants preislàmics de l'Infern
com Mohammed
veia els habitants postislàmics de l'infern.
L'existència d'aquesta corrua d'innocents
no serà mai comprovada amb el pas del temps
Arqueòlegs del futur
trobaran l'última bala dels que els executaren
botant com un pinyó dins un crani buit
i l'enviaran a un laboratori
doncs així almenys
el període geològic del crim
serà esbrinat
I aquells savis calbs del futur escriuran
dues o tres tesis connectant aquell pinyó
amb una fase de temps prehistòric
que és el nostre present

19. Boris Pasternak, poema *El Premi Nobel*

04-12-2017

PEN
català

Com a un parany, jo acorralat, com una fera.
(Al món hi ha gent, hi ha llum, hi ha llibertat.)
S'hi sent la fressa de l'encalç, al meu darrere;
no veig per on podria haver escapat.

El Premi Nobel
Boris Pasternak

#LletresxlaLlibertat

Com a un parany, jo acorralat, com una fera.
(Al món hi ha gent, hi ha llum, hi ha llibertat.)
S'hi sent la fressa de l'encalç, al meu darrere;
no veig per on podria haver escapat.

Veig el bosc fosc, i veig l'estany, tota la vora,
i veig estès, caigut, el tronc d'un pi.
Veig que el camí tallat no em deixa sortir fora.
Ja és ben igual què em pugui succeir.

Quina perversitat he fet, quina vilesa?
Soc monstre, o assassí, o un criminal?
Jo he fet que el món, sencer, plorés per la bellesa
de la terra del meu país natal.

I amb tot –i al caire de la tomba, que em reclama–,
un dia, i això ho sento assegurat,
perdran la força el mal i la calúmnia infame,
cauran vençuts per l'esperit de la bondat.

[Traduït per Ricard San Vicente i Esteve Miralles]

#LletresxlaLlibertat

20. Anònim, «Romance del prisionero»

05-12-2017

PEN
català

Que vivo en esta prisión,
que ni sé cuándo es de día,
ni cuándo las noches son,
sino por unaavecilla
que me cantaba al albor.

El Romancero Viejo
Anònim

#LletresxlaLlibertat

Por el mes era de mayo,
cuando hace la calor,
cuando canta la calandria
y responde el ruiseñor,
cuando los enamorados
van a servir al amor,
sino yo triste, cuitado,
que vivo en esta prisión,
que ni sé cuándo es de día,
ni cuándo las noches son,
sino por unaavecilla
que me cantaba al albor:
matómela un balletero;
¡déle Dios mal galardón!

21. Eva Kanturkova, fragment de «My Companions in the Bleak House»

06-12-2017

PEN
català

La superstició ha estat sempre una cosa molt habitual a les presons[...] a la nostra cel·la no passava mai una hora que no es presentés algun esperit del més enllà.

My Companions in the Bleak House
Eva Kanturková

#LletresxlaLlibertat

Els esperits del llibre

La superstició ha estat sempre una cosa molt habitual a les presons, i els rituals màgics s'hi han transmès per mitjà de l'exemple i de l'experiència. A la nostra cel·la no passava mai una hora que no es presentés algun esperit del més enllà. Cansades, havent exhaurit ja totes les preguntes, no paràvem d'implorar: per què som aquí? Tornarem mai a casa? Quan serà?

[...]

Ara em fa riure, quan hi penso; però quan era allà dins, aquella cerimònia m'absorbia i, tot i que no estava disposada a renunciar a la incredulitat, el meu escepticisme, com a mínim, es veia atenuat. Vivia l'experiència d'aquells moments amb el mateix entusiasme que les que hi creien. Tremolava de cap a peus, igual que elles; sentia créixer la tensió quan veia girar el llibre, manifestant la presència de l'esperit; el ritual em commovia i em fascinava[...].

[Traducció de Joan Sellent]

22. Breyten Breytenbach, fragment d'«Estacions i tempestats»

07-12-2017

El sol i la seva absència arriben a ser els eixos de la teva existència diària. Vigiles. Construeixes el teu dia a l'entorn de la mitja hora que et traslladen al pati per saludar el sol. Segueixes el seu recorregut per l'univers a través de les teves parpelles. Et tornes el seu deixeble. El sol no té res a veure amb la justícia dels homes.

PEN
català

Estacions i tempestats
Breyten Breytenbach

#LletresxlaLlibertat

El sol i la seva absència arriben a ser els eixos de la teva existència diària. Vigiles. Construeixes el teu dia a l'entorn de la mitja hora que et traslladen al pati per saludar el sol. Segueixes el seu recorregut per l'univers a través de les teves parpelles. Et tornes el seu deixeble. El sol no té res a veure amb la justícia dels homes. Saps exactament on arribarà, i a quina època —hivern, tardor o estiu— i si tens la sort, com jo la vaig tenir una temporada, d'estar tancat en una cel·la que quedí fora del passadís principal, amb finestres que damunt la vorera, que no està separada de l'exterior, podràs tenir un besllum, una sospita, un llambreig de sol, durant algunes estacions, però sense arribar a situar-se tan lluny que no el notis. Jo solia pujar al llit, posar-me de puntetes damunt l'estructura i, algunes vegades, durant un o dos minuts cada dia una ratlla groga podia pentinar el cim dels meus cabells. Està clar que desenvolupes una sensibilitat molt forta, un instint vers l'inexplorat de tu mateix, a fi de saber exactament quan surt el sol i quan es pon, encara que no el vegis.

23. Irakli Kakabadze, poema *Saviesa catalana***08-12-2017****PEN**
català

Setze jutges seien junts,
fent el mal cada dilluns.
Tot cruspint carn ciutadana,
no acabaven mai la gana...

Saviesa catalana
Irakli Kakabadze

#LletresxlaLlibertat

Setze jutges seien junts,
fent el mal cada dilluns.
Tot cruspint carn ciutadana,
no acabaven mai la gana...

L'un es fot dèbits bancaris,
i entabana milionaris.
L'altre, sempre deprimet,
té un fill no prou ben parit.

N'hi ha un de dona histèrica:
la voldria cadavèrica.
I és el quart un niu de deutes,
tot ho gasta en terapeutes.

El cinquè ven droga dura,
als famosos, la més pura.
El sisè, nen maltractat,
riu com un gat escaldat.

El setè viu tot solet,
i el seu vici és el whisquet.

#LletresxlaLlibertat

El vuitè fracassà a escola,
tots li deien: cabeçola!

El novè, sempre amb la grip,
no canviava mai el xip.
El desè s'escaquejava,
i, en clissar-lo, quequejava!

l'onzè fou torturat
de petit, un desgraciat.
El dotzè va emmalaltir
fent judicis de botxí.

El tretzè volgué plegar,
amb el maletí a petar...
El següent, gelós d'esposa
put com una mala cosa.

El quinzè s'apujà el sou,
Jubilar-se, aquest? I un ou!
El setzè es crià a l'infern,
per'xò el criden del govern.

Però aquests jutges no sabien,
que els penjats no partirien.
A la falda i a la trona,
i els fotran a tots la dona.

Tornaran i guanyaran,
i els togats decandiran.
Els penjats tindran poder
no donant ja res per verd.

Els penjats retornaran,
i als de negre jutjaran.
Els penjats són sants patrons,
i els togats rebran carbons.

#LletresxlaLlibertat

24. Nada Yousif, poema *L'última flor***09-12-2017****PEN**
català

Són les mentides que t'han repetit
a cau d'orella durant una generació.
És l'agent de seguretat que enfolleix
executant desastroses ordres cruels
a canvi d'un àpat miserable al dia.
La Jutge que escriu en el seu llibre
un càstig que sap que és immerescut

L'última flor
Nada Yousif

#LletresxlaLlibertat

Al vespre

El vent oferí el meu cos a la tempesta

I encengué les poncelles de les flors,

Les flors que estotja el nostre jardí novell.

L'última flor no tingué temps

De mostrar el seu color,

De lluir-se

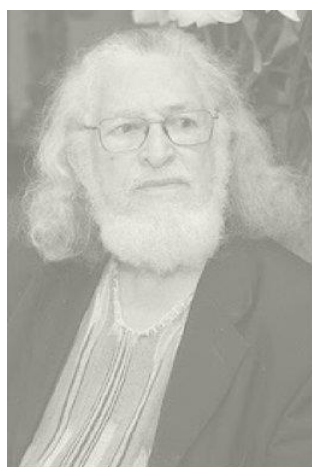
Davant uns ulls enlluernats.

La meva llar és ara una tenda de campanya a les fronteres

I el meu país...

Un cementeri.

[Traducció de l'anglès de Caterina Calafat amb assessorament de Maties Catalán]

25. Dennis Brutus, poema *A l'illa***10-12-2017****PEN**
català

Una existència entre reixes
així que ja no calia mirar
a portes o finestres
per saber que estaven separats de tot,
tancats dins el gèlid corrent gris
d'un temps immòbil.

A l'illa
Dennis Brutus

#LletresxlaLlibertat

Parets i terra de ciment gris.

Dies de ciment gris.

Temps de ciment gris

i un murmurí gris

com de rompent de mars

de vents que bufen

de xim-xim de pluges

Una existència entre reixes

així que ja no calia mirar

a portes o finestres

per saber que estaven separats de tot,

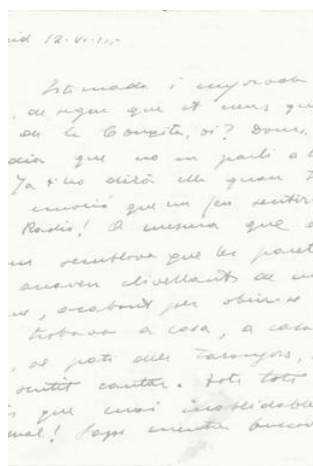
tancats dins el gèlid corrent gris

d'un temps immòbil.

[...]

26. Cartes de Ventura Gassol i Pau Casals a Conxita Badia

11-12-2017

PEN
català

A mesura que anava escoltant-te em semblava que les parets de la presó s'anaven clivellant de mica en mica i que, acabant per obrir-se de bat a bat, em trobava a casa, a casa teva, a Sant Salvador, al pati dels tarongers, a tots els llocs on t'he sentit cantar.

Carta a Conxita Badia
Ventura Gassol

#LletresxlaLlibertat

Ventura Gassol (presó Madrid, maig 1935) a Conxita Badia

Presó – Madrid 21.V.1935

Estimada Conxita,

Per fi t'he sentit a la presó per Ràdio. Una abraçada ben forta amb tota la meva ànima!

Quina emoció! Mateix que si m'haguessin esquinçat l'ànima.

Demà t'escric explicant-te'n tota la impressió. Per avui sàpigues només que van venir-me als ulls llàgrimes d'aquelles inefables que no s'obliden.

Diga-li a l'Esperança xxxx xxxx.

V. Gassol

Ventura Gassol (presó Madrid, juny 1935) a Conxita Badia

Presó – Madrid 12.VI.1935

Estimada i enyorada Conxita,

De segur, de segur que et creus que ja m'he oblidat de la Conxita, oi? Doncs mira no hi ha dia que no en parli a la meva Esperança. Ja t'ho dirà ella quan torni.

Quina emoció que em feu sentir-te aquell dia per Ràdio! A mesura que anava escoltant-te em semblava que les parets de la presó s'anaven clivellant de mica en

mica i que, acabant per obrir-se de bat a bat, em trobava a casa, a casa teva, a Sant Salvador, al

#LletresxlaLlibertat

pati dels tarongers, a tots els llocs on t'he sentit cantar. Tots tots em són,
ara més que mai inoblidables.

[...]

Pau Casals (Prades, juliol 1947) a Conxita Badia

(El mestre escriu des de Prada de Conflent, a Catalunya Nord, on visqué un temps exiliat. No confondre-ho amb Prades de la Conca de Barberà. Ho escrigué amb la grafia francesa)

Villa Colette – Prades 16 juliol 1947

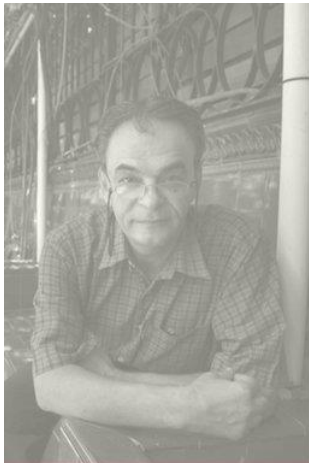
Estimada Conxita,

El seu mot ens ha fet tanta emoció. Vostè a Catalunya altra vegada? No sé què pensar-ne perquè no sé quines en són les causes. Espero que vostè n'està contenta i si així és, jo també. Quan tindrem l'alegria de veure-la i de sentir la seva veu? Quan? Veurem encara tantes coses que em son tan estimades? La bona i admirable Frasquita comparteix amb mi penes i dubtes. Quina serà la nostra fi?

[...]

27. Bàssem an-Nabrís, poema *Soc el Bàssem an-Nabris...*

12-12-2017

PEN
català

Soc el Bàssem an-Nabrís: el que ha vist, ha viscut i ha cremat milions de cigarretes. Ningú no m'ha fet justícia, ningú no s'ha preocupat ni de mi ni dels altres.

Soc el Bàssem an-Nabris...
Bàssem an-Nabrís

#LletresxlaLlibertat

Soc el Bàssem an-Nabrís. Caço l'ombra quan cau
la nit. Caço la ranera de cada so. Sé quan defallirà
l'home que ara resisteix, i quan, la mare que ha

#LletresxlaLlibertat

perdut un fill, dirà tot allò que no sent de veritat.
Soc el Bàssem an-Nabrís: el que ha vist, ha viscut
i ha cremat milions de cigarretes. Ningú no m'ha
fet justícia, ningú no s'ha preocupat ni de mi ni
dels altres.

Soc el Bàssem an-Nabrís, i aquesta és l'ocupació
dels meus darrers dies: cada vespre m'assec en
una única cadira, en una única habitació, en un
únic univers; cada dia caço l'ombra en els plecs de
la foscor i vigilo la ranera de cada so. I no deixo
d'estar enfadat.

28. Salem Zenia, poema *Quan em ve el teu record*

13-12-2017**PEN**
català

Els nostres dies volen
—no sé si te n'adones—
i amb ells els bons moments.
L'amor que ens ha ajuntat
no ha pas disminuït,
el duc gravat als ossos.

Quan em ve el teu record
Salem Zenia

#LletresxlaLlibertat

Oh lluna, tots dos et contemplem:

jo des d'aquesta riba
i ella dellà de l'aigua.
Digues-li com pateixo
tinc el meu cor trencat,
ella habita dins meu.

No puc empassar res

#LletreslaLlibertat

quan em ve el teu record.

Els nostres dies volen
—no sé si te n'adones—
i amb ells els bons moments.
L'amor que ens ha ajuntat
no ha pas disminuït,
el duc gravat als ossos.

Et tinc al pensament
quan em ve el teu record.

Tu ets qui m'ha ensenyat les coses de la vida
l'amor per tu em desborda
vivim a les estrelles.
El dia que ens trobem
pensa que fins les ribes que ara ens distancien
es moriran d'enveja.

Cap a la lluna traço caminois i senderes
quan em ve el teu record.

29. Federico García Lorca, poema *En la bandera de la libertad...*

15-12-2017

PEN
català

En la bandera de la Libertad
bordé el amor más grande de mi vida.

En la bandera de la Libertad...
Federico García Lorca

#LletresxlaLlibertat

En la bandera de la Libertad
bordé el amor más grande de mi vida.
¡Yo soy la Libertad, herida por los hombres!
¡Amor, amor, amor, y eternas soledades!
Amas la Libertad por encima de todo,
pero yo soy la misma Libertad. Doy mi sangre,
que es tu sangre y la sangre de todas las criaturas.
¡No se podrá comprar el corazón de nadie!
Ahora sé lo que dicen el ruseñor y el árbol.
El hombre es un cautivo y no puede librarse.
¡Libertad de lo alto! Libertad verdadera,
enciende para mí tus estrellas distantes.

30. Anna Politkòvskaia, fragment «Material 1»

14-12-2017

PEN
català

Honestament, temo el seu odi.
El temo, perquè tard o d'hora
depassarà tots els límits.

Material 1
Anna Politkòvskaia

#LletresxlaLlibertat

Cada dia tinc davant meu desenes de carpetes. Són les còpies dels expedients de les causes penals de persones empresonades o que es troben sota investigació per «terrorisme». Per quin motiu la paraula «terrorisme» entre cometes? Perquè la majoria d'aquestes persones han estat designades terroristes. I aquesta pràctica de «designar terroristes» no només va desplaçar el 2006 la veritable lluita antiterrorista, sinó que va començar a multiplicar els desitjosos de venjança, potencials terroristes. Quan la fiscalia i els tribunals treballen no en nom de la llei ni per castigar als culpables, sinó per encàrrec polític i per rendir comptes antiterroristes al Kremlin, les causes penals es fabriquen com xurros. La cadena de muntatge per «aconseguir confessions» garanteix de manera magnífica bons indicadors de la «lluita contra el terrorisme» al Caucas del Nord. Heus aquí el que em van escriure les mares d'un grup de joves txetxens condemnats: «Les presons reformatòries s'han convertit en camps de concentració per als joves txetxens que han estat condemnats. Són discriminats per motius ètnics. No els permeten sortir de les cel·les ni dels calabossos de càstig. La majoria o gairebé tots els joves han estat condemnats per causes «fabricades», sense proves. En condicions d'extrema crueltat, sotmesos a humiliacions de la seva dignitat humana, ells comencen a odiar tothom. Parlem de tot un exèrcit d'homes que tornaran a casa amb les seves vides i les seves ments destrossades...».

Honestament, temo el seu odi. El temo, perquè tard o d'hora depassarà tots els límits. I no seran els investigadors que els van torturar qui pagaran els plats trencats. Les causes dels «terroristes designats» és el camp en el qual xoquen frontalment dues postures ideològiques sobre el que ocorre en la zona de l'«operació antiterrorista del Caucas del Nord»: combatem la il·legalitat amb la llei? O colpegem amb la nostra il·legalitat la seva?

Un mes de #LletresxlaLlibertat

16-12-2017

Avui fa un mes el PEN Català encetava la campanya #LletresxlaLlibertat, per demanar l'alliberament tant dels nostres representants cívics com polítics en presó preventiva per defensar la cosa més noble: els drets i llibertats d'un poble, de manera democràtica i pacífica.

Mai no vam preveure que, avui, dos mesos després de ser empresonats, hauríem de continuar demanant el dret a la llibertat d'expressió en una societat que es vol democràtica. Continuarem cada dilluns amb el nostre propòsit de fer que la literatura ens acompanyi en aquests moments tan desoladors per incomprensibles.

Aquesta setmana s'han acomplert 69 anys de la Declaració Universal dels Drets Humans. Tots els ciutadans, amb responsabilitats públiques o no, hauríem de tenir ben presents tots i cadascun dels 30 articles de la DUDH, fer-los nostres, com a divisa per fer del nostre món un habitat digne per a tothom. El nostre compromís és amb les persones, els drets de les quals han de ser sempre irrenunciables i respectats sense abusos ni arguments interessats d'intolerància.

Barcelona, desembre de 2017

PEN Català